

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

O MARE MISIUNE A „ASTREI“

— Cu prilejul congresului dela Timișoara —

Frumoasa capitală a Banatului a avut cinstea să găzduiască timp de 3 zile congresul anual al venerabilei instituții *sibiene*, de care neamul românesc de dincoace de Carpați se simte atât de mândru prin tot ce i-a dat vieții sale naționale. De astădată el avea marea bucurie de a prăznuși înființarea „Regionalei bănățene“, prin care mândra provincie se integră definitiv în organismul „Astrei“, fortificând acea *unitate culturală*, căreia îi slujește cu atâta devotament de peste trei sferturi de veac.

Dar pe lângă aceasta, evenimentul mai are și o deosebită semnificație națională prin faptul, că el a dat prilej intelectualilor de seamă întruniți la Timișoara să examineze de aproape, și în temeiul unor studii serioase, problemele de gravă actualitate ale *Banatului românesc*.

În adevăr, de câțiva ani încoace se aude tot mai insistent strigătul alarmant, că *Banatul este în primejdie prin depopulare*. Cercetările științifice întreprinse pe teren de oameni bine pregătiți au dus la constatări triste, ce verificau aproape integral îngrijorările afișate permanent de către factorii conducători ai aceluși colț de țară. *Declinul nostru etnic* se dovedea o realitate dureroasă, ce nu mai putea fi ascunsă sau negată, fără a ne face vinovați de o profundă neglijență față de supremele noastre datorii către neam.

Cum Statul cu birocrațismul lui greoiu și formalist n'avea putința să sesizeze pericolul și să organizeze acțiunea de salvare, care cere suflet și timp, eră fatal ca ea să treacă în sarcina inițiativei particulare, și anume a aceleia cu cele mai mare șanse de a-o stăpâni până la izbânda ei deplină. Toate privirile s'au îndreptat deci spre cea mai încercată *forță culturală* dela noi, care avea și prestigiul și experiența necesară de

a se angaja la o operă atât de dificilă. Așa se explică ținerea adunării generale în *Timișoara*, cum și creierea *regionalei Bănățene* a Astrei. Sunt două acte importante, cari prefăteză lucrarea vastă și migăloasă de reînviere morală și fizică a neamului nostru din țara lui *Eftimie Murgu*.

Referatele, așa de documentate, pe cari le-au prezentat Congresului dd. doctori *I. Nemoianu* și *P. Râmneanțu* au demonstrat, că *declinul etnic* — rana de moarte a Banatului — derivă din *descreșterea nașterilor* și din *degenerarea fizică*, provocată de căsătoriile incomplete (concubinaj, căsătorii de probă, cu străini etc.). S'a mai arătat, că din procentul redus al nașterilor aproape 20% sunt nelegitime, iar căsătoriile cu străine reprezintă 35% — cifre ce sunt cu adevărat alarmante.

Cauzele acestei decadente biologice și etnice pot fi combătute cu succes, ca toate maladiile de ordin psiho-economic. Conferențarii au indicat remediile practice, iar noul președinte al Regionalei Bănățene, eminentul inspector școlar pâr. *Sabin Evușianu* le-a sintetizat într-o luminoasă expunere, ce-a întrunit toate adevăzările.

Domnia Sa a spus: „Trebuie să-i redăm *familiei* bănățene tăria credinței în *sfințenia căsătoriei*, pe deoparte prin popularizarea noului Cod penal în special a dispozițiilor privitoare la avorturi, concubinaj, degradarea rasei prin căsătorii timpurii — de altă parte convingerea de a se căsători cu toate formele *legii dumnezeiești* și omenești, prin nășii de onoare și cu asigurarea unor privilegii comunale și județene. Trebuie să-i redăm *femeii* bănățene mândria și dulceața simțământului de *mamă* și căldura dragostei pentru *copii*, prin infiltrarea simțemintelor *religioase-morale* și formarea unei concepții biopolitice și de eugenie, pentru a spori numărul căsăto-

riților și al născuților vii, a spori *rezistența fizică* și *capacitatea psihică* a locuitorilor și pentru a combate *mortalitatea* infantilă și generală“. Pentru înfăptuirea acestor scopuri, președintele schițează mijloacele practice așa cum ele sunt formulate într'un *mare program*, alcătuit cu grijă și pricepere de competențele Banatului mult înainte de congresul din Timișoara.

Iată, cum s'a pus problema cardinală a Banatului de azi în cadrele solide ale *Astrei*. Datele ei, dacă sunt specifice unui colț de țară, se pot găsi în-

tr'o anumită măsură și în celelalte provincii ale României, interesând astfel toată intelectualitatea noastră cu răspunderi în viața neamului. S'a subliniat cu toată tăria importanța factorului *religios* în această cruciadă de regenerare etnică — ceea ce înseamnă că *Biserica* are un rol determinant pentru smulgerea biruinței. Noi știam aceasta de mult. E bine, că ne-au confirmat și conducătorii autorizați ai Banatului, așezând problema lui de existență pe temelie de granit a *credinței*.

Clădind pe această temelie „*Astra*“ poate fi sigură de izbânda ce-o așteaptă la capătul nobilei misiuni naționale, ce și-a asumat într'o atmosferă de încredere nelimitată.

† MOARTEA LUI T. G. MASSARYK

Statul cehoslovac a suferit o imensă pierdere națională prin săvârșirea președintelui liberator T. G. Massaryk, întâmplată în ziua de 14 l. c. Căci marele defunct a fost socotit încă din viață ca o figură legendară, prin opera istorică uriașă ce-a înfăptuit-o, redobândind libertatea politică a neamului său, constituit în Republica independentă ceho-slovacă.

A fost o luptă titanică de peste o jumătate de veac, pe care Massaryk a dus-o cu voință de fier și încredere neclintită în biruința finală. Profesorul revoluționar dela Universitatea cehă din Praga, simțise prin intuiția lui filosofică profundă, că în ziua când izbucni la 1914 războiul mondial, a bătut și ceasul neamului său, subjugat de împărăția auto-ungară. Spre deosebire de fruntașii altor popoare impilate, el părăsi imediat țara, și plecă în Apus, desfășurând timp de 6 ani de zile cea mai formidabilă propagandă politică pentru eliberarea cehoslovacilor. Reușind să convingă pe Marii Aliați de dreptatea cauzei sale, el avu norocul să vadă recunoscut noul Stat cehoslovac, chiar înainte de conferința păcii mondiale, la care fusese chemat ca reprezentant

autorizat al consiliului național cehoslovac înființat de el la *Paris*.

Massaryk a trăit anii războiului într'o mare încordare politică, alergând pretutindeni unde spera să găsească un sprijin real pentru idealul său. Astfel îl vedem în Anglia (mai mult decât ori unde), Franța, Italia, trece în America și revine în Rusia, unde organizează legiunile de *voluntari* cari aveau să lupte pe toate fronturile cu neîntrecută bravură. *Massaryk* ne-a cercetat și pe noi la *Iasi*, în vremea războiului, stabilind un plan de acțiune comună cu guvernul țării. Adversar implacabil al Imperiului habsburgic, el a pus totul în mișcare spre a grăbi prăbușirea lui. Și Dumnezeu l-a ajutat să vadă ziua copleșitoare a desrobirii neamului său, constituit în mândra republică cehoslovacă. El, liberatorul, fu răsplătit cu suprema onoare a *președinției pe viață*. A purtat-o cu demnitate incomparabilă, izbutind să lase urmașului și devotatului său colaborator, d. *Dr. Eduard Beneș* un Stat modern și bine organizat. Iată o ascensiune miraculoasă, care prin credință, talent și muncă a dus pe fiul umilului vizitiu slovac

„Căci dacă vei mărturisi cu gura ta pe Iisus ca Domn și cu inima ta vei crede, că Dumnezeu L-a înviat din morți, te vei mântui, pentru că cu inima se crede spre a ajunge la mântuire, căci zice Scriptura: „tot cel ce crede nu va fi rușinat.“

Romani 10, 9—11.

la gloria nemuritoare a unui ilustru șef de Stat.

Legăți de Cehoslovaci printr-o prietenie indestructibilă, al cărei apostol a fost Massaryk, Românii se simt profund afectați de pierderea acestui ctitor nemuritor.

La catafalcul biruitorului octogenar ne plecăm genunchii

cucernic, și udăm cu lacrimi trecerea lui glorioasă în Panteonul străluciților desrobitori de neamuri.

Amintirea lui caldă va trăi în inimile noastre de-alungul veacurilor, ca un izvor nesecat al frăției sfinte dintre cele două națiuni desrobite.

I. MATEIU

Ne părăsesc doi profesori

In pragul deschiderii noului an școlar dela Academia noastră Teologică ne părăsesc doi din cei mai de seamă profesori. Sânt pâr. rector Dr. Ioan Vască și Dr. Orest Bucevski. Cel dintâi a primit demnitatea de protopop al Catedralei din Cernăuți și Inspector misionar al Mitropoliei Bucovinei, cel de al doilea a fost numit, prin concurs, profesor la Facultatea Teologică a Universității bucovinene.

De sigur, plecarea lor constituie o pierdere reală pentru tânăra noastră instituție de cultură teologică, fiindcă amândoi s'au distins ani îndelungați printr-o activitate pricepută și rodnică atât la catedră, cât și în alte domenii ale vieții noastre bisericesti-naționale.

Spațiul nu ne permite să stăruim pe larg asupra serviciilor eminente, aduse de acești doi profesori în formarea Clerului și dezvoltarea Eparhiei noastre. Identificându-se deplin cu toate preocupările și idealurile noastre, ei le-au servit cu însuflețire în orice împrejurări, recoltând iubirea și recunoștința tuturor.

De aceea, astăzi când se desfac de Cluj inima lor ca și a noastră se învâluie într'un sentiment de melancolie, așa de

firesc despărțirilor duiosae de oameni și locuri îndrăgite.

Ziarul nostru regretă cu atât mai mult această plecare, cu cât amândoi profesorii și-au pus știința și râvna lor aleasă în număroase articole de îndrumare obștească a Clerului eparhial.

Astfel ei și-au lăsat o parte bună din suflet în ctitoria lui Stefan cel mare, ajutând-o să se consolideze și să se înalțe cu pasi siguri spre biruințele de mâine.

Acum se duc pe pământul sfânt al Voevodului dela Putna, purtând o solie de bucurie ortodoxă de pe plaiurile, ce i-au cunoscut odinioară dărnicia religioasă.

Această conștiință a legăturii minunate dintre Bucovina și Episcopia Vadului istoric, să fie și mâine factorul sufletesc, care să întrețină mereu vii legăturile celor doi profesori cu noi.

Căci Eparhia Clujului, care le urează din tot sufletul, bucurii și izbânzi curate la vatra lor părintească, nu vrea să-i uite niciodată pentru tot ce i-au dăruit din prisosul științei și dragostei lor ortodoxe.

I. M.

„Împărăția lui Dumnezeu nu se cuprinde în vorbe ci în putere.“
1 Cor. 4, 20.

Catolicismul în ipostasa fariseică.

Mitropolia unită din Blaj și-a serbat în anul acesta două sute de ani dela întemeierea Blajului (1737-1937), și mutarea reședinței episcopale din Făgăraș la Blaj.

Da, evenimentul acesta ar avea o însemnătate istorică, dacă la creșterea lui ar fi și contribuția poporului, ca la 1 Decembrie 1918, când întreaga suflare românească a cerut unirea Ardealului cu Regatul. Dar din momentul ce se observă absența poporului dela prefacerile mari ale Neamului, evenimentul ca atare, cu tot fastul lui, pierde mult din aureoia strălucirii și se încrețează pe răbojul îngust al catolicismului, ca o întâmplare izolată și de mică importanță.

Dacă am face bilanțul spiritual al celor două sute de ani dela neghina greco-catolicismului căzută pe pământul Transilvaniei, când un grup de oameni interesați și-au vândut credința pentru un blid de linte, am constata două faze în propaganda catolicismului în Ardeal și anume: prima fază o constituie timpul petrecut în propaganda diabolică din partea Habsburgilor, când sămânța catolicismului se arunca cu nemiluita și într-o perfectă armonie cu tunurile lui Bucov; iar a doua fază s'ar distinge prin aprofundarea principiilor dogmatice-catolice și convingerea poporului, că numai prin Biserica papistașă se poate cineva mântui.

Prin prima fază s'a dobândit în suprafață și în ordinea numerică, încât s'au înmulțit statisticele în arhivele statului austro-ungar. Prima fază a durat până la războiul mondial, când după întregirea neamului românesc urma necondiționat să se schimbe și tactica de luptă confesională, deoarece catolicismul nu mai era protejat din partea statului (? N. R.) și în al doilea rând Românii deșteptați reveneau la adevărata matcă a religiei lor și părăseau catolicismul fără rod și fariseic.

Când în a doua fază urma aprofundarea învățăturilor dogmatice-catolice, poporul neputându-le asimila a dat busna prin ușile bisericilor și așa s'a format exodul poporului român din cuprinsul catolicismului, dând naștere mai multor parohii și chiar Episcopii.

Pentru a preveni acest exod al poporului și a se pune de-a curmezișul *revenirii la ortodoxie*, corifeii catolicismului nu s'au sfiit a se îmbrăca în haina fariseismului, ca vechii cărturari pe timpul lui *Iisus*.

Pentru a justifica cele suszise, voi relata un singur caz din filia parohiei mele, ai cărei enoriași nu de mult au trecut la biserica ortodoxă-română. După o aprigă luptă catolică întreprinsă din partea Blajului, pentru a readuce poporul la confesiunea catolică, ultima încercare a fost că s'a înlocuit fostul preot cu unul nou venit. Ca noul păstor să se impună poporului a născocit fel-de-fel de inovații și a mai deprins pe unii să se roage cu ajutorul *mărgelilor*, ca și la papistași; iar la o disertație le-a mai comunicat și următoarele: „fraților, de câte-ori mi-ți vedea trecând prin sat sau prin hotăr cu capul gol și cu cartea subsuoară să nu-mi dați binețe, nici să-mi ziceți ceva, fără vă puneți în genunchi și vă rugați, și după ce am trecut vă ridicăți și faceți mătani până am trecut bine, pentru sănătatea aceluia bolnav la casa căruia mă îndrept.“ Unul mai iscusit a pus întrebarea, că atunci când va fi tină, ploaie sau zăpadă ce-i de făcut, și părintele șiret n'a dat nici un răspuns.

Faza a doua din propaganda catolicismului, care n'a izbutit, cu drept cuvânt se poate numi ipostasa fariseismului catolic din România. Ea va sfârși cu anii într'un faliment complet, fiindcă țărani noștri se întorc la matca, în care curge vechea credință a neamului.

Pr. VI ȘEULEANU

FOILETON

Propaganda unației în Munții Apuseni.

Peleș-Valea-verde.

de Dr. SEB. STANCA

Episcopul dă ordin ca namesnicul Nic. Motora din Câmpeni să facă anchetă și dacă acuzele sunt adevărate să ia cheia dela Neaș și să'l oprească dela slujbă, dacă nu să'l lase să slujască și să facă raport, așteptând rezoluția mai înaltă (14 Februarie 1841 st. v.)¹⁾.

Nic. Motora iasă la fața locului în 28 Februarie st. v. și face ancheta, fiind de față „solgăbirăul“ locului și Daniel Ioanette ca „notarăș“ al procesului verbal. Acuza o susțin doi credincioși, Boboriu Vila și Furdui Nicolae. Ascultă 11 martori, cari confirmă uneltirile preotului unit Sicoe Vasile, dar preotul Neaș iasă nevinovat.

1. Bobor Avram declară că a auzit dela Bobor Nicula, socrul crâșnicului Goia, Dumineca întâi a postului, că crâșnicul Goia Vasilie a pus de trei ori „tarnița“ pe cal ca să meargă să se facă

unit. A auzit dela Bobor Vila că popa ar fi imbiat pe Mihoc Ilie să se facă unit, că îl pune clopotar scutit.

2. Aceiaș fasiune o face și Bobor Ion.

3. Bobor Niculae, socrul lui Goia Vasilie, declară că mergând la casa crâșnicului, a ginere-lui său, „am aflat pe muerea lui Crișca, în târnașul casei plângând, am întrebato, ce hibă aveți, doară iară teau bătut, ba nu că vrea să meargă să se unească și să gue pe popa cel unit la biserică. Atunci am și văzut pe fratele lui Dumitru, cu tarnița să o pue pe cal și am zis, ce faci Vasilie, el au zis taci, acum au trecut toate, mă duc să mă fac unit și gui popa cel unit la biserică“.

4. Goia Dumitru, fratele lui Vasilie declară că a auzit pe fratele său zicând „mai bine m'as fi unit când îmi da popa Vasilie Licoe bani decât să rabd bătăi dela popa Petru“.

5. Bârluț Ionuț diac la biserică declară că fiind odată în casa crâșnicului, acesta i-a spus că vrea să-și adune câțiva oameni în jurul său și să aducă pe Neaș popă la ei.

Ceilalți martori declară că nu știu nimic din „punctumurile“ de acuză nici asupra preotului Neaș, nici asupra lui Goia.

La procesul verbal se mai anexează o declarație în scris a preotului Grigorie Sicoe din Sohodol, care spune că nu știe vre-o faptă de-a crâșnicului Goia, prin care ar fi arătat că vrea să se facă unit¹⁾.

Ancheta dovedește deci pe preotul Neaș nevinovat. Acesta prinde curaj și la 2 Martie scrie protopopului și după ce îi arată că toate acuzele celor doi oameni din Peleș au fost „hameșe și mincinoase“, iar credincioșii l'au privit și îl privesc și acum în baza acestor semnături cu bănuială că ar fi vrut să se facă unit, — el se simte vătămat și cere ca cei doi acuzatori ai lui să fie pedepsiți după „articulusurile și legile țării“²⁾.

Nu știm dacă această dorință i s'a satisfăcut. I s'a dat însă satisfacția prin aceea că a fost confirmat paroh în Valea-verde și cu decretul guvernial Nr. 2916 din 1844 s'au anexat la această parohie și 26 familii de pe teritoriul Ponorului³⁾. Preotul din Ponor și credincioșii protestează, guvernul însă înțește ordinul de mai sus și la 1847 (Nr. 13736) și obligă pe credincioși să se conformeze. Situația lui Neaș este deci aranjată și ispitele unirii rămân infructuoase față de dânsul, iar comuna rămâne ortodoxă.

(Sfârșit.)

¹⁾ Ms. 572.

²⁾ Ms. 574—576, ³⁾ 573—575, ⁴⁾ 577.

...Și Maramureșul ortodox.

Își ridică înzăpezita-i frunte friș-cuită de biciul străin.

Obosit, de bunăseamă și derutat de atâtea șicane ce i s'a făcut dealungul veacurilor, de către străini, și-a plecat capul obosit sub grelele verigi ale anului 1700 și a început a visă, un vis... un vis prea urât...

În timp ce dormea sub durerosul lanț străin — i se mai picurau în mod subtil și laș, narcotice otrăvitoare, în suflet.

Dar nu... nu a fost cu puțință ca această cursă fără scrupule să-și ajungă ținta definitivă.

Ce-au făcut străinii? Au tras un inveliș de gheață pe un cărbune ce nu s'a stins.

Maramureșul gemea îngreuiat de somnul persecuției, semănat de străinii cari se mai numeau și creștini; însă, marele eveniment al redeschetării naționale înainte și după conflagrația europeană — il zgudue și pe strănepotul lui Dragoș care se trezește cu ochii împânziți de mreața grea a somnului forțat, în care căzuse și, buimăcit, își caută drumul pierdut.

Își îndreaptă brațul către bătrâna lui mamă: „România Ortodoxă.“ Mai sunt însă cozile de topor cărora nu le place această sfântă mișcare. Și

aceste cozi de topor — șubrede — fac parada cea mai mare pe lângă cei în drept — paradă de vitrină — că sunt *tot o apă și un pământ!* — Cu cine?...

Știu lucra indirect și să te lovească pe la spate. „Tot o apă.“

Dar să se ște că: oricât se vor sbuciuma sărmanele cozi, tot se vor rupe.

...Astăzi, Maramureșul gârbovit, își trimite copiii să privească în oglinda trecutului spre a se găsi pe ei, cei adevărați.

Și, mirați par'că de toată cursa în care s'au zbatut până acum, se scutură ca de ceva hidos și se întorc la vechea lor cărare.

Pălcurile ortodoxe se întind, se lătesc, cu conștiința împăcată, că au ajuns și acele timpuri, când, se văd descotorosite de oprimările nenaturale, la cari erau supuși de musafirii nepoftiți, cari prea mult i-au îndrăgît, căutând să ia locul stăpânilor acestei moșii și chiar uzând acest drept.

Timpul își chiamă fiii. Fiii îl ascultă și mai înscriu și ei o filă în cartea neamului lor, cu litere vii:

— „Și Maramureșul ortodox.

Pr. I. CHELEȘ,
Sighet-V.-Hotarului.

DRUMUL MÂNTUIRII

Sufletul lui Adam era consumat de neliniști interne; trăia moartea dureroasă a idealului pierdut, simțind fiorul tragic al vieții lipsite de ajutorul cerului. Punctul dureros din implorarea, pe care omul o face lui Dumnezeu, îl constituie conștiința neputinței de a se mântui și a se apropia de binele din care se prăbușise.

Dumnezeu, în nesfârșita lui bunătate, promite omului un Răscumpărător pentru a-l împăca cu cerul, a-l sfinți, a-l pune din nou în comuniune intimă cu El și a-i sugera perspectiva vieții eterne... Sămânța femeii va zdrobi cabul șarpelui... În Avram se vor binecuvânta toate neamurile... Nu va lipsi domn din Iuda și povățuitor din coapsele lui, până nu va veni Mesia și de El vor asculta toate popoarele...

Clipa de emoționant conținut sufletesc vibrează în revelația grea de fericire a dreptului Simion: „Acum slobozește pe robul tău, Stăpâne... că văzură ochii mei mântuirea neamului...“

Strecurând în sufletul omului ideea unui Răscumpărător, Dumnezeu îi dă posibilitatea de a evada din temnița omenească, a se ridica spre El și a-și conserva raiul aspirațiilor. În universalitatea ideii de răscumpărare e cuprinsă întreaga filosofie a istoriei.

Omul, conștient de vinovăția și dependența sa de cer, a căutat să se apropie de Dumnezeu prin jertfă; oferirea unui obiect prețios în onoarea lui Dumnezeu pentru cel vindecat, exteriorizarea sentimentului prin

fapte concrete. „Ea n'a fost altceva decât strigătul tare și neîntrerupt al omenirii către cer pentru împăcarea noastră cu Dumnezeu, strigăt ce străbate toate miile de ani ale istoriei, monument ridicat între cer și pământ ca să mărturisească permanent despre căința omenirii.“ (Hettinger „Apologia“).

Dacă poporul evreu a fost condus la mântuire pe baza descoperirii supranaturale, popoarele păgâne, care se depărtaseră de făgașul descoperirii primordiale, au fost conduse la aceeași mântuire pe baza legii naturale, scrisă în inima și cugetul lor; neavând lege făceau din fire ale legii. (Rom.) Toate popoarele păstrează unele reminiscențe paradisiace, conținuu împropătat prin contactul cu poporul iudeu, care, în vremuri de scepticism general și de universală confuzie între frânturile din vechea lor credință și curente filozofice ce invadau istoria, le aprindea dorul după un răscumpărător. Întreaga istorie antică se reduce la năzuința zaratruistică spre cer — muntele fericirii — și spiritual. „Așteptarea neamurilor“ străbate, ca un fir roșu, paginile istoriei dându-i unitatea de aspirație, de ideal și de directive spirituale. După concepția generală, numai un „Sol“ al cerului putea să repare ofensa făcută Zeului suprem.

La Greci așteptarea unui mântuitor este cuprinsă în tragedia prometeică. *Prometeu*, prietenul umanității, furând focul — principiul civilizației — din cer și comunicându-l oamenilor, este înlănțuit de o stâncă

inertă și sfâșiat într-una de vulturul furiei lui Joe. Suferința lui are semnarea mucenicului, aureola sfântului, curajul eroului, glasul viforului, suspinul talazurilor...

Chinul lui simbolizează omenirea sfâșiată de vulturul remușcării, și al conștiinței păcătoșeniei. Zeița Jo îi prezice liberarea în persoana unui trimis divin. Hercule ucide vulturul, iar Hiron urcă de bună voie rugul pentru protectorul rasei umane. Alte forme pe care le îmbrăca *idealul mesianic* al spiritualității grecești sunt „Logosul“ lui Plato și „Învățătorul universal“ al lui Socrate.

La Romani „Eroul miraculos“, trimis de zeii din cer pentru a reîntra în epoca de aur, reînnoirea spirituală, la care aspiră întreaga lume, se anunță prin gura poetului *Virgil*

Divinitățile Egiptenilor sunt personificări ale fenomenelor de lumină. Din pleroma divină se înalță olimpic Osiris, principiul luminei și al bineului, care este într-o veșnică luptă cu Set, geniul întunerecului și al răului. Osiris este omorât și aruncat în valurile Nilului, unde va dormi, până ce Horus, fiul său, îl va răsbună și-l va aduce la lumină. Horus este

mântuitorul lumii, care zace sub povara păcatului și a morții, după cum doarme Osiris în adâncul valurilor. Victoria lui are e semnificație dublă: înfrângerea morții și a întunerecului.

Pe malul „Gangelui albastru“, în lumea mistică a Indiei, conflictul dintre bine și rău, lumină și întunec, virtute și viciu, este și mai acut. Lupta dintre principiul proniator — Vișnu — și cel distrugător — Șiva — ia proporții de epopoe. Când Șiva pune stăpânire pe lume, Vișnu, sub diferite incarnațiuni (broască, mistreț, leu), vine în lume, reîncepe lupta și reabilitează binele.

Persii, torturați de șarpele Ohi, geniul morții, așteaptă să fie mântuiți de Mitra, zeul soarelui.

Dacă am continua sondajul și în tradiția altor popoare, am vedea că drumul, care duce la mântuire, este legat de *divinitate* și transcendează veacurile, polarizând în jurul lui întreaga energie spirituală a omenirii.

Omenirea va dobândi liniștea re-găsirii interioare numai grație unui „Sol“ ceresc care să rupă zăgăzurile morții și să troneze în veșnicie...

El este *Hristos Mântuitorul*.

GH. ONEȚIU

CĂRȚILE VIEȚII

Sub acest titlu atrăgător P. S. nostru Episcop *Nicolae* a deschis seria unor publicații religioase cu întâiul volumaș datorit scriitorului *G. M. Ivanov*: *Roduri din câmpul Evangheliei*.

E tocmai una din trebuințele esențiale ale clasei noastre culte, a cărei revenire la altarele părăsite preocupă de aproape Ierarhia noastră. P. S. Episcop *Nicolae* urmărește problema de pe când era încă Rectorul Academiei sibiene și directorul Revistei Teologice, ținând conferințe și tipărind broșuri instructive, printre cari relevăm aceea intitulată „Biblia și intelectualii“.

Spre a înțelege cât mai bine sensul acestei acțiuni spirituale, reproducem *Prefața* atât de frumoasă a P. S. Episcop *Nicolae* ce însoțește cartea.

„Într-o vreme când scrisul impur al unor mercenari ai condeiului amenință tot mai mult sănătatea sufletească a neamului și'n chip osebit a tineretului nostru, apariția unei cărți izvorâte dintr'un cuget neprihănit trebuie salutată cu chiote de cea mai îndreptățită bucurie. Pentru că o carte bună prețuiește cât gura de aur a unui apostol înțelept și entuziast. Ea luminează mințile și mângăie inimile; ea limpezește conștiințele și întărește sufletele îndrumându-le preocupările și silințele spre nepieritoare idealuri ale vieții.

O asemenea carte de mare valoare misionară este lucrarea distinsului publicist *G. M. Iva-*

nov, cu care inaugurem colecția „Cărților vieții“.

Din duhovniceștile roduri cari alcătuiesc cuprinsul acestei lucrări s'au mai hrănit o seamă de cititori. Căci creștineștile meditații ale d-lui G. M. Ivanov au văzut mai întâi lumina tiparului într'un ziar din capitala Țării. Ziarul însă are, îndeobște, o soartă tristă: odată citit, sau frunzărit numai, e aruncat în grămada lucrurilor netrebnice. El pierde — și cu el pier atâtea povețe înțelepte merrite să zidească sufletele.

Adunând într'un volum „Rodurile“ d-lui G. M. Ivanov am salvat dela această păgubitoare pierire măcar o parte din iscusitele propovedanii ale acestui scriitor îndrăgostit de înțelepciunea Cărților Sfinte și le-am redat puțința unei noi apostolii pe care suntem încredințați că o vor săvârși în mijlocul bunilor fii ai neamului și ai sfintei noastre Biserici.

Acestui volum îi vor urma altele. Firește, nu toate de cuprins religios, dar toate scăldate în baia credinței, judecării și simțirii religioase și în a purității morale, care singură e în stare să frăgezească sufletul și să-i împrumute puteri nebănuite.

E îmbucurător că la secerișul bogat al vremii noastre sporesc secerătorii, peste lucrul cărora bunul Dumnezeu își va revărșa îmbelșugatele sale daruri cerești.

Cu această întemeiată bucurie și nădejde trimitem la pro-

povedire nouă „Rodurile“ d-lui G. M. Ivanov.“

Tipărită în admirabile condiții tehnice la Tipografia noastră eparhială, cartea este unul

din darurile spirituale alese, pentru care în deosebi mirenii Bisericii grupați în jurul FOR-ului îi sunt recunoscători P. S. Episcop Nicolae.

INFORMAȚIUNI

Personale. P. S. nostru Episcop Nicolae a fost Dumineca trecută la Timișoara, unde a luat parte, alături de P. S. Ierarhi dela Arad, Caransebeș și Oradea, la adunarea generală a Astrei. Marți dimineața P. S. Sa s'a înapoiat la Cluj.

Vine Mitropolitul Poloniei. Pentru sfârșitul unei acesteia s'a stabilit vizita Î. P. S. Mitropolit ortodox Dionisie din Varșovia la București. Înaltul Ierarh, care întreține de ani de zile strânse legături cu ortodoxia românească, va fi primit cu toate onorurile, de autoritățile bisericesti și politice, fiind găzduit la palatul patriarhal. Raporturile României cu Polonia atât de puternic întărite prin călătoria M. Sale Regelui Carol II-lea și a președintelui Moscicki, iar acum adâncite prin vizita recentă a celor 200 ingineri polonezi, vor primi și o impulsie spirituală prin venirea Mitropolitului Dionisie. Îl așteptăm cu toată dragostea noastră românească și ortodoxă.

Statul sprijine „Astra“. După peripeții și intrigi nebănuite, țesute de concurenți străini, cari au sustras jurnalele Consiliului de miniștri, Astra sibiană a reușit să obțină — prin al 3-lea jurnal ce n'a mai putut fi dosit — concesiunea introducerii publicității străine în România. Se spune anume textual: „Cărțile și publicațiile periodice (reviste, ziare etc.) pentru a căror introducere și răspândire în țară este necesară aprobarea prealabilă a Direcțiunii Presei, vor fi introduse în țară numai de Asociațiunea Astra“. Sprijinul acordat de Stat, prin acest act chibzuit va fi recompensat din plin, prin serviciile prețioase ce le aduce „Astra“ zădărniciind intrarea tipăriturilor revizioniste și comuniste.

Biruința ortodoxiei în Jugoslavia. Am arătat lupta înversunată dintre Biserica ortodoxă și guvern pe chestiunea Concordatului. Moartea Patriarhului Varnava departe de a slăbi rezistența Bisericii, a sporit-o și mai mult, sfântită prin jertfe de sânge pe străzile Belgradului. Astfel șeful guvernului a fost nevoit să consimtă la un acord cu Sf. Sinod, prin care ratificarea Concordatului de către Senat se amână „sine die“, toți agenții puterii publice, cari au atacat procesiunile religioase vor fi aspru sancționați, prerogativele Bisericii ortodoxe vor fi garantate, alegerea noului Patriarh se va face în condiții normale fără nici o piedică din partea Statului.

Iată un triumf mare, pentru

care felicităm călduros pe neînfricații conducători ai ortodoxiei sârbești. Pilda lor va impresiona pretutindeni, unde vibrează o conștiință ortodoxă și mândria de a o apăra eroic împotriva oricui.

Un nou cetățean de onoare al Clujului. Duminecă 12 I. c., au sosit la Cluj membrul congresului internațional de antropologie și arheologie preistorică, fiind primiți cu multă simpatie de public și autorități. În fruntea oaspeților se găsea și dl Louis Marin, prof. universitar și fost ministru la Paris, unul din cei mai devotați prieteni ai României. Domnia Sa a luat parte la procesul Memorandului din 1894 și de atunci s'a făcut un aprig apărător al drepturilor și idealurilor noastre politice. În semn de recunoștință Clujul desrobit a ținut să-l proclame cetățean de onoare în cadrul unei impresionante solemnități, ce a avut loc în sala festivă a Primăriei.

La Cercul militar, în sala unde s'a desfășurat celebrul proces politic acum 40 ani și mai bine, a avut loc o ședință comemorativă, relevându-se participarea trimișilor din țările apusene, cari susțineau cauza noastră. Prof. Louis Marin a rostit o admirabilă cuvântare, pe care a încheiat-o astfel: „Iată de ce repet: *Transilvania este unită pentru vecie!* Un popor ca acesta, va ști să-și apere cu îndârjire tradițiile și moștenirea părinților lui, pe cari nu le va schimba decât spre a le face mai bune.“

Preoții maghiari instigă. Lupta pentru readucerea românilor secularizați la vatra neamului întâmpină multe dificultăți, printre cari opoziția preoților maghiari șovinisti nu este cea mai mică. Astfel în Ditrăul Ciucului țăranul fruntaș Alex. Corpoș anunțându-și revenirea la ortodoxie, preotul maghiar Lörincz Iosef l-a terorizat în toate chipurile, punându-i în vedere trecerea pe lista neagră a trădătorilor și tragerea clopotului ca la

un mort, cu vestirea de pe amvon despre această îngropare simbolică.

E cazul, ca autoritățile Statului să ia măsuri drastice contra acestor iredentiști nesocotiți.

O veste bună. Pădurile întinse ale Bisericii din Bucovina nu vor mai fi prădate de evreei distrugători. În urma unor laborioase tratative dintre reprezentanții „Fondului bisericesc“ și delegații instituțiilor cooperative, tot materialul lemnos ce se va vinde de acum înainte va fi exploatat exclusiv de cooperativele forestiere românești. Cumpărarea o creditează Banca centrală cooperativă. Iar industrializarea lemnului tăiat are s'o facă în regie mixtă „Fondul bisericesc și Cooperativele.“ Este o veste ce ne încântă pe bună dreptate. Să urăm inițiatorilor izbândă deplină.

Valeții furibunzi. Redactorii dela Blaj au dat drumul pasiunilor catolice împotriva Episcopiei de Maramureș. E un spectacol hilarant de țigănie ridicolă, ce trădează febra acută în care au căzut acești simbriași nenorociți ai Vaticanului intrigant. Părăsind linia discuțiilor senine, ei și-au pierdut sărita, coborând în cloaca invectivelor vulgare și a imprecățiilor grosolane. Ce putem face, decât să-i privim cu milă, și să zimbim de rățoiala lor puerilă, împotriva noului bastion al ortodoxiei și naționalismului din țara lui Dragoș Vodă. Zadarnice zvârcoliri! Balivernele lor nu fac decât să confirme necesitatea imperioasă a Episcopiei noastre pentru salvarea românismului de acolo, înstrăinat prin *uniatismul* infeudat catolicismului maghiarizant.

Moravuri nouă? Ziarele din capitală anunță, că partidul Totul pentru țară, hotărând să participe la viitoarele alegeri parlamentare, a decretat prin șeful său suprem dl C. Zelea Codreanu să păstreze raporturi normale cu toate celelalte partide, și să nu întrebuițeze propagandă ofensătoare și de defăimare la adresa adversarilor politici. Cei vinovați vor fi sancționați. Citim și ne frecăm la ochi. Să fie un început nou, în viața noastră politică? Am fi fericiți să-l vedem acceptat de toate grupările politice.

Cardinalul a început vizitele. Se vede, că începutul făcut de nunțul papal cu colindul prin țara noastră ortodoxă, a fost o tatonare abilă, ce a deschis apetiturile catolice. Ne urmând nici o împotrivire din partea Statului, deși Biserica noastră a protestat energic, îndrăzneții emisari ai

Vaticanului își urmează planurile de prozelitism cu toată desinvoltura lor cunoscută. Iată-l deci și pe cardinalul Tisserant începându-și „inspecțiile“ la București, de unde a pornit la Blaj ca în conciliabile secrete să pună la cale viitoarele ofensive împotriva noastră. Până când vom mai tolera asemenea provocațiuni papistase?

Mulțumită publică. Consiliul parohial al parohiei ort. rom. din Mărișelu, protopopiatul Cluj, aduce călduroase mulțumiri Cooperativei „Moțul“ cu sediul în Someșul-Rece, jud. Cluj pentru ajutorul acordat în suma de 95.000 — cu scopul de a continua lucrările la noua biserică. Fapta aceasta vrednică să fie pildă și pentru alții. Pr. A. Fodor, paroh.

Al XLV ajutor din „Fondul de ajutorare preoțesc“ al Eparhiei noastre P. C. Protos. Gheronte Guțu dela mănăstirea „Sf. Ana“ din Rohia, decedat la 1 August a. c., în suma de Lei 57.300, s'a acordat mănăstirei „Sf. Ana“, iar al XLVI ajutor moștenitorilor preotului paroh Vasile Fărcaș din Jac, decedat la 13 August a. c., tot în sumă de 57.300 Lei.

Pentru decesul din urmă, care este al VII din a. c., se va solvi de fiecare membru al acestui fond o cotizație excepțională de 134 Lei, ca seriei noastre.

Cluj, la 6 Septembrie 1937.

Consiliul eparhial.

BIBLIOGRAFIE

— Preotul Vasile Ionescu din București, Aleea Carmen Silva Nr. 7, a început să publice biblioteca „*Mărgăritarele lumii*“ din care au apărut până acum zece numere. Broșurile cuprind cuvântări ale Sfinților Părinți, povestiri din viața Sfinților și mucenicilor și alte pilduri morale pentru întărirea sufletească a credincioșilor. Preoții le pot utiliza cu folos. Fiecare broșură costă 2 Lei. Se pot comanda dela autor sau dela Librăria noastră Eparhială.

Cluj, la 9 Septembrie 1937.

Consiliul eparhial.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 6358/1937.

Comunicat.

Aducem la cunoștință on. preoții și dlor profesori de religie și cateheți, că Institutul biblic a pus sub tipar „*Testamentul nou*“, cu textul revăzut și îndreptat. La începutul lui Octombrie va fi pus pe piață cu prețul de 30 Lei exemplarul.

Facem deci acest avis cu îndrumarea să nu se cumpere alte ediții străine de biserică noastră, ci să se aștepte apariția ediției de mai sus. Se poate procura dela Librăria noastră eparhială.

Cluj, la 15 Septembrie 1937.

Consiliul eparhial.

POSTA REDACȚIEI

Pr. D. Gog, Aiud. Primim cu plăcere articolele despre viața din penitenciar, dar condiționat: articolul să nu treacă de 5 file. Aceasta din lipsă de spațiu.

Pr. R. F., Dej. Studiile doctrinare să fie lăsate în seama specialiștilor. Preoții noștri sunt rugați să ne trimită articole scurte (cel mult 5 file) din viața pastorală, tratând chestiuni practice și fapte de ordin religios, interese preoțesti și aspecte bisericesti.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

„LA SFÂNȚA PATRIARHIE“

Atelier special de argintărie și toate obiectele B I S E R I C E Ș T I

DUMITRU D. POPESCU & FIU

Furnizorul Sf. Patriarhiei, Mitropoliei, Episcopiei și Bisericii din țară

Medaliat cu medalia de aur 1928-29-30-31

Aleea Patriarhiei No. 1 (Bibescu Vodă, 16) București
Tramvaele 3, 15, 20